2016D30138

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 13 juli 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over zijn brief van 5 juli 2016 met een schriftelijke reactie op de verkenning van oplossingsrichtingen inzake problematiek Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) (Kamerstuk 31 066, nr. 293). Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de verkenning oplossingsrichtingen inzake de problematiek van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), maar hebben daarover nog wel een aantal vragen. Deze leden zijn van mening dat er na jaren discussie nu snel een oplossing moet komen voor deze problematiek, want (voormalige) ondernemers ondervinden hiervan de negatieve gevolgen, die niet zo bedoeld zijn/waren.

Bij de «oplossing in de fiscaliteit» is in het bijzonder gekeken naar toepassing van eindheffing. Welke andere mogelijkheden zouden er eventueel anders nog zijn? En waarom zijn deze niet verkend dan wel waarom zijn deze afgevallen?

De leden van de VVD-fractie lezen dat er aan alle oplossingen voor- en nadelen zitten. Kan een indicatie gegeven worden van de administratieve kosten c.q. uitvoeringskosten van de verschillende varianten die zijn verkend? Zo nee, waarom niet, want bij een groot deel van de varianten wordt dit toch als nadeel bestempeld?

In de brief wordt aangegeven dat individuele gemeenten tot op heden hun eigen maatwerkoplossingen voor deze problematiek gevonden hebben. Om welke maatwerkoplossingen gaat het dan? Wat zijn de voor- en nadelen van deze maatwerkoplossingen? En waarom zijn die dan ook niet meegenomen c.q. afgewogen in deze verkenning om eventueel breed te implementeren? In hoeverre zijn er ook gemeenten die geen oplossing bieden? Zo ja, hoeveel?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de G3 bij de eindheffingsvariant bezwaren hebben aangevoerd dat de berekende loonheffing die door de gemeenten worden afgedragen, nu op de loonstrook van de Bbz-gerechtigden staan vermeld en zij deze mogelijk kunnen verrekenen. Wat is daarbij het probleem c.q. wat is daarvan het nadeel? Wat zou daar een oplossing voor kunnen zijn?
Er zijn gemeenten die de verrekening van loonheffing als extra steun in de rug van Bbz-gerechtigden zien. Wat wordt daarmee bedoeld? Krijgen de Bbz-gerechtigden daardoor extra of meer geld (buiten de toeslagen)? Betekent dit een «dubbel» voordeel? Hoe zou dit eventueel opgelost kunnen worden?

De Staatssecretaris kiest uiteindelijk voor de eindheffingsvariant. De gemeenten zijn daarover verdeeld. Wat zijn de redenen waarom de gemeenten verdeeld zijn?

Hoe snel kan de gekozen variant in wet- en regelgeving worden uitgewerkt? Lukt dit nog per 1 januari 2017? Zo nee, waarom niet?

Bij de eindheffingsvariant worden de hogere uitgaven van toeslagen vermeld. Waarom wordt dit alleen hier vermeld? In hoeverre geldt dit ook voor de andere oplossingen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met buitengewone interesse kennisgenomen van de brief met oplossingsrichtingen voor de problematiek met het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz). Zij danken de Staatssecretaris dat er nu een heldere brief ligt. De leden van

de PvdA-fractie vragen al geruime tijd aandacht voor deze problematiek, en zijn dan ook verheugd dat er nu eindelijk schot in de zaak lijkt te komen. De leden van de PvdA-fractie hebben enkele vragen en opmerkingen bij de brief.

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat er geen geschikte oplossingen zijn gevonden in de bijstandssfeer en in de toeslagensfeer. De argumentatie hiervoor achten zij overtuigend. Dat betekent volgens de leden van de PvdA-fractie dat de oplossing in de fiscaliteit gezocht zal moeten worden. Wat betreft de leden van de PvdA-fractie moet een oplossing uitvoerbaar zijn, eerlijk uitwerken en de betreffende bijstandontvangers niet met onredelijke administratieve lasten opzadelen. Gezien deze voorwaarden, delen de leden van de PvdA-fractie het oordeel van de Staatssecretaris dat de eindheffingsvariant de best begaanbare weg is. Deelt de Staatssecretaris de mening dat deze variant voor de betreffende bijstandontvangers het minst ingewikkeld is en tevens goed is in te passen in het bestaande fiscale stelsel? Een nadeel van de eindloonoplossing zou kunnen zijn dat de loonheffing niet kan worden verrekend met overige componenten in de loon/inkomstenbelasting. De leden van de PvdA-fractie onderkennen dat, maar zijn van oordeel dat dit nadeel beperkt is. Volgens de brief zullen de meerkosten van de eindheffingsvariant worden gedekt door de betreffende toeslagdepartementen. Lezen de leden van de PvdA fractie het goed dat er dus geen aparte dekking gezocht hoeft te worden bij de verdere uitwerking van wetgeving?

De leden van de PvdA-fractie vragen zich tot slot af wat nu de weg voorwaarts is. Op welke termijn kan de Kamer een nadere uitwerking van de gekozen oplossingsrichting tegemoet zien? Het komt de leden van de PvdA-fractie voor dat de eindheffingsvariant slechts bescheiden wetgeving vergt. Deze leden vragen daarom met klem of de geboden oplossing nog kan worden betrokken bij het Belastingplan 2017.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Financiën en hebben enkele vragen over de oplossingsrichtingen.

Oplossingen in de bijstandsfeer en het Bbz

De leden van de SP-fractie begrijpen dat bijzondere bijstand niet voor dit soort situaties is bedoeld maar vragen zich af of enkel dit feit een valide argument is om deze oplossingsrichting af te wijzen. Kan hier nader op worden ingegaan? Kan ook worden toegelicht waarom bijzondere bijstand geen structurele oplossing kan bieden voor het onderliggende probleem?

Oplossingen in de toeslagensfeer

Kan worden aangegeven hoe groot de extra werkdruk voor de Belastingdienst zou zijn indien het papieren inkomen als bijzonder inkomen zou worden beschouwd, vragen de leden van de SP-fractie?

Oplossing in de fiscaliteit

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris hoe groot de weerstand van de gemeenten is tegen de mogelijke oplossing in de fiscaliteit. Hebben zij hier zwaarwegende argumenten tegen aangevoerd, naast het feit dat door deze oplossingsrichting geen verrekening meer kan plaatsvinden? Zo ja, welke zijn dit?

Kan de Staatssecretaris zo duidelijk mogelijk aangeven welke nadelige consequenties de oplossing in de fiscaliteit voor Bbz-gerechtigden kan hebben? Kunnen hier forse nadelige financiële consequenties uit voortvloeien?

Conclusie

De leden van de SP-fractie zijn verheugd over het feit dat door de bewindslieden tot een oplossing is gekomen. Zij vragen de Staatssecretaris aan te geven op welke termijn zij wetgeving kunnen verwachten.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Financiën over de oplossingsrichtingen voor de problematiek van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen. Deze leden zijn de Staatssecretaris erkentelijk dat hij naar oplossingen gezocht heeft voor het probleem en zij hopen dat de oplossing zo snel mogelijk in werking zal treden, aangezien dit probleem al heel lang speelt. Wordt een oplossing geregeld in het Belastingplan?

De leden van de CDA-fractie missen nog een oplossing in de genoemde brief en willen die graag aan de Staatssecretaris voorleggen. Waarom is niet overwogen om wettelijk te bepalen dat de Bbz-uitkering als inkomen wordt aangemerkt en de eventuele terugbetaling als negatief inkomen wordt aangemerkt? De leden van de CDA-fractie vergelijken dit met de omkeerregeling bij pensioenen. Ook hierbij is een inbreuk gemaakt op de inkomensdefinitie door te stellen dat pensioenaanspraken geen inkomen vormen, maar pensioenuitkeringen wel. En net zoals bij de beschreven «bbz-omkeerregel» wordt voor de belastingheffing aangesloten bij de geldstroom en niet bij het juridische recht.

Daarnaast vragen de leden de Staatssecretaris wat de inwerkingtredingsdatum van de oplossing voor de Bbz-problematiek zal zijn. Ziet de Staatssecretaris mogelijkheden om de oplossing met terugwerkende kracht in werking te laten treden? Zo nee, is er dan nog een compensatie voor de mensen die al gedupeerd zijn. Immers op 13 juli 2015 zegde de Staatssecretaris aan de ombudsman toe daarnaar te kijken en er is alweer een jaar verlopen sindsdien.

De leden van de CDA-fractie delen de mening van de Staatssecretaris dat het niet wenselijk is dat het inkomen voor de toeslagen af zou wijken van het fiscale verzamelinkomen en dat een oplossing binnen de fiscaliteit te prefereren is. Kan de Staatssecretaris nader uitleggen wat het bezwaar van de G3 tegen de door de Staatssecretaris beschreven oplossing is? Betreft het hier de problematiek van belastingplichtigen die te weinig inkomstenbelasting betalen om bijvoorbeeld heffingskortingen te kunnen verzilveren?

Kan de Staatssecretaris tot slot nadere uitleg geven over de «eigen maatwerkoplossingen» voor deze problematiek die de individuele gemeenten volgens de Staatssecretaris gevonden hebben?

De leden van de CDA-fractie zouden het op prijs stellen als de Staatssecretaris deze vragen binnen drie tot vier weken beantwoordt. Zij hebben zich ook, zeker voor hun doen, beperkt tot de essentiële vragen om dat mogelijk te maken.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief met oplossingsrichtingen inzake de problematiek rondom het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz). Deze leden hechten groot belang aan een structurele oplossing voor de problemen met het papieren inkomen. Door de onbedoelde en ongewenste effecten van de huidige regeling worden sommige mensen geconfronteerd met terugvorderingen van toeslagen die hen ernstig in de problemen kan brengen. Dit is een slepend probleem waar de Nationale ombudsman al in 2014 over aan de bel trok bij de Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid[1]. De Nationale ombudsman deed de dringende oproep om snel met een structurele oplossing te komen. Inmiddels zijn we bijna twee jaar verder.

De eindheffingsvariant

De leden van de D66-fractie constateren dat het kabinet kiest voor de eindheffingsvariant. Deze leden hebben enkele aanvullende vragen over de gevolgen van deze variant. Drie grote gemeenten geven aan dat de berekende loonheffing die door de gemeenten wordt afgedragen, nu op de loonstrook van de Bbz-gerechtigden staat vermeld en zij deze mogelijk kunnen verrekenen. Bij de eindheffing is dit niet langer het geval. Hoe groot is de groep Bbz-gerechtigden die als gevolg van deze variant geen loonheffing meer kan verrekenen? Bij welk deel van de Bbz-gerechtigden leidt de teruggave van verrekende loonheffing ertoe dat de inkomensondersteuning boven bijstandsniveau uitkomt?

Alternatieven

De leden van de D66-fractie lezen in de brief dat een optie ook zou kunnen zijn om het te laten zoals het nu is en de gemeenten zelf vrijheid en ruimte te geven voor maatwerk. Op welke manier zouden gemeenten in dat geval meer ruimte gegeven kunnen worden om tot een oplossing voor dit probleem te komen? Wat zou er moeten veranderen om te voorkomen dat de situatie van de afgelopen jaren blijft bestaan?

Daarnaast vragen deze leden of er ook gekeken is naar de mogelijkheid om het inkomen te middelen en dit middelingsinkomen als uitgangspunt te nemen voor de hoogte van de toeslagen? Zo nee, waarom niet? Welke voor en nadelen zitten hieraan?

Vervolgstappen

Als het kabinet inderdaad kiest voor de eindheffingsvariant, wanneer kan dan de uitwerking in wetgeving gereed zijn? De leden van de D66-fractie vragen tevens naar de gevolgen voor de bestaande gevallen. Wat wordt er geregeld voor de groep die al eerder in de problemen is gekomen?

---

[1] https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2014/papieren-inkomen-blijft-voor-grote-problemen-zorgen